

לקוטי תורה • שיר השירים • מאמר 10

לסוסתי ברכבי פרעה דמיתך רעיתי

לסוסתי ברכבי פרעה

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק

LikuteiTorah.com

הפרשה החסידית

/likuteitorah.com/he/likutei-torah/shir-hashirim/10

1 לסוסתי ברכבי פרעה דמיתוך רעיתי. פי רעיתי פרנסתי כמאמר רו"ל ישראל מפרנסין כו'. ולהבין איך הם מפרנסין כו'.

"לסוסתי ברכבי פרעה דמיתוך רעיתי" — "לרעייתי" פירושו "המכלכלת אותי", כמאמר חז"ל: "ישראל מפרנסין וכו'". ויש להבין כיצד הם מפרנסים וכו'.

וגם להבין דמיון הכתוב בחינת רעיתי לסוסתי כו'. הענין הוא כי הנה כתיב והוא כחתן יוצא מחופתו כו'.

וכן יש להבין את דימוי הכתוב, המשווה את בחינת "רעייתי" ל"סוסתי" וכו'. הענין הוא כך: כתוב "והוא כחתן יוצא מחופתו" וכו'.

פי' והוא קאי על השמש הנזכר למעלה לשמש שם אהל בהם שהוא כחתן וכו' (עיין בזהר ר"פ בהעלותך קמ"ח ב' תרומה דקל"ז א' בראשית ח' ע"א פ' תצא דרע"ט ב') והרמז על תורה שבכתב

"והוא" מוסב על השמש שנזכרה קודם לכן, בפסוק "לשמש שם אהל בהם"; היא כחתן וכו'. (ראו בזהר, בתחילת פרשת בהעלותך, קמ"ח ב'; תרומה, קל"ז א'; בראשית, ח' ע"א; פרשת תצא, רע"ט ב'). והרמז הוא לתורה שבכתב,

כי תשב"כ נקרא שמש ותורה שבעל פה ירח שכשם שהירח מקבלת אורה מהשמש שע"י כן תזרח אורה כך תורה שבע"פ היא המקבלת מתשב"כ.

כי התורה שבכתב נקראת "שמש", והתורה שבעל פה — "ירח". כשם שהירח מקבל את אורו מן השמש, ועל ידי כך אורו מאיר, כך התורה שבעל פה מקבלת מן התורה שבכתב.

וכמו שאמר בגמ' מנלן דכתיב כו' או מנא הני מילי כו'. אך תורה שבכתב היא בחי' כלל ותשבע"פ בחי' פרט ואין בכלל

וכמו שאומרים בגמרא: "מנלן? דכתיב וכו'", או: "מנא הני מילי וכו'". אך התורה שבכתב היא בחינת הכלל, והתורה שבעל פה היא בחינת הפרט; ואין בכלל

אלא מה שבפרט שגם בתשב"כ הוא ענין התרי"ג מצות בכללם שפרטיהם מבוארים בתורה שבעל פה והכל בחי' א' יחשב.

אלא מה שיש בפרט: גם בתורה שבכתב מצויות תרי"ג המצוות בכללותן, ופרטיהן מבוארים בתורה שבעל פה; והכול נחשב לבחינה אחת.

ולהבין איך הוא כחתן יוצא כו'. הנה כתיב כי אמרתי עולם חסד יבנה. פירוש חסד יבנה שהחסד הוא

נבנה ומתהווה ויבנה לשון הוה שתמיד הוא נבנה

ולהבין כיצד הוא "כחתן יוצא...": נאמר "כי אמרתי עולם חסד ייבנה". פירוש "חסד ייבנה" הוא שהחסד נבנה ומתהווה; "ייבנה" הוא לשון הוה, כלומר שהוא נבנה תמיד,

וכמאמר המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית וטובו והתהוותו של חסד זה הוא מבחינת חסד עליון

כמאמר "המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית". והטוב והתהוות של חסד זה הם מבחינת חסד עליון,

כי חפץ חסד הוא (ועיין בזח"ג נשא קל"ג ב' ח"א ויחי ר"ל סע"ב בראשית ד"י ע"ב ח"ב קס"ו ב' ע"ט א'. ח"ג ע"ז א' קמ"ה ב' רנ"ז א')

"כי חפץ חסד הוא". (ועינינו בזה חלק ג, נשא, דף קל"ג ע"ב; חלק א, ויחי, דף ר"ל סוף ע"ב; בראשית, דף י" ע"ב; חלק ב, דפים קס"ו ע"ב, ע"ט ע"א; חלק ג, דפים ע"ז ע"א, קמ"ה ע"ב, רנ"ז ע"א.)

והנה בא"ס ב"ה לא שייך מדת החסד כלל וכמ"ש בתיקוני זהר לאו דאית לך צדק ידיעא כו'

והנה באין סוף ברוך הוא אין כלל מקום למידת החסד, וכמו שכתוב בתיקוני זוהר: "לאו דאית לך צדק ידיעא וכו'" — לא שיש לך מידה ידועה של צדק וכו',

ולאו מכל אליון מדות כלל אלא ע"י כמה צמצומים והשתלשלות מעילה לעלול נמשך אור א"ס ב"ה ונתלבש במדת החסד כו'.

"ולאו מכל אליון מדות כלל" — ואין הוא כלל מכל המידות הללו. אלא באמצעות צמצומים רבים והשתלשלות מעילה לעלול, נמשך אור אין סוף ברוך הוא ומתלבש במידת החסד וכו'.

אך כדי להיות נמשך הארה והמשכה זו הנה נודע שתחלת בריאת העולמות הי' מפני כי חפץ חסד הוא מאליו

אך כדי שתימשך הארה והמשכה זו, הרי ידוע שתחילת בריאת העולמות הייתה משום "כי חפץ חסד הוא" — מאליו,

וממילא ועכשיו באתערותא דלתתא תלי' אתערותא דלעילא שיהי' נמשך אור א"ס להיות חפץ חסד שיהיה חסד יבנה ואתערותא דלתתא זו הוא מה שכתוב

וממילא. ואילו כעת, אתערותא דלעילא תלויה באתערותא דלתתא, כדי שיימשך אור אין סוף ויהיה "חפץ חסד", כך ש"חסד ייבנה". ואתערותא דלתתא זו היא מה שכתוב,

כי אמרתי כו' שאמר דוד המלך ע"ה בעד כלל ישראל כי אמרתי פי' כאשר אני אומר

"כי אמרתי וכו'" — כך אמר דוד המלך עליו השלום בשם כלל ישראל. פירוש "כי אמרתי" הוא: כאשר אני אומר,

אזי חסד יבנה ובחי' אמירה זו היא בלב בחינת מחשבה ורעותא דליבא ע"י התבוננות בה' אחד מקרב איש ולב עמוק ואזי חסד יבנה ואתערותא דלתתא רוח אייתי רוח ואמשיך רוח.

אזי "חסד יבנה". בחינה זו של "אמירה" היא בלב: בחינת מחשבה ורצון הלב, באמצעות התבוננות ב"ה' אחד", "מקרב איש ולב עמוק"; ואזי "חסד יבנה". ואתערותא דלתתא [היא]: "רוח מביאה רוח וממשיכה רוח".

3 וכמ"ש את ה' האמרת כו'. וכמארז"ל עשיתוני חטיבה אחת בעולם דהיינו בחי' ה' אחד כו'.

וכמו שכתוב: "את ה' האמרת" וכו'. וכמארז חז"ל: "עשיתוני חטיבה אחת בעולם", כלומר, הבחינה של "ה' אחד" וכו'.

וזהו כי כל בשמים ובארץ שמים שם מים הוא בחינת חסד עליון המתפשט ומתלבש למטה בארץ וכי כל בחי' נו"ן שערי בינה בגימטריא כל

וזהו [פירוש] "כי כל בשמים ובארץ": "שמים" הוא "שם מים" — בחינת חסד עליון, המתפשט ומתלבש למטה, בארץ. ו"כל" הוא בחינת חמישים שערי בינה, שערכם המספרי שווה ל"כל",

שהוא בחינת התבוננות הנ"ל הוא הממשיך להיות בשמים בחי' חסד (ע' במק"מ בפ"י הזח"א ויחי)

שהיא בחינת ההתבוננות הנזכרת לעיל; היא הממשיכה, כדי שתהיה "בשמים" בחינת חסד (עיינו במקדש מלך, בפירושו לזוהר חלק א, ויחי)

(ר"ל ע"ב) וע' בזהר פ' ויגש (ר"ז א') ע"פ כונן שמים בתבונה כל יומא ויומא כו'

(דף ר"ל ע"ב). ועיינו בזהר, פרשת ויגש (דף ר"ז ע"א), על [הפסוק] "כונן שמים בתבונה": "כל יומא ויומא" וכו'.

וזהו יבנה לשון הוה וגם יבנה אותיות בינה ומשם בארץ וכנס"י נקרא כלה שמקבלת מבחי' כל.

וזהו "יבנה" — לשון הוה; ו"יבנה" מורכב גם מאותיות "בינה". ומשם [נמשך החסד] בארץ. וכנסת ישראל נקראת "כלה", מפני שהיא מקבלת מבחינת "כל".

ופי' כלה מלשון כלתה נפשי שע"י רעותא דליבא רוח אייתי רוח כו' וזהו לעולם ה' דברך נצב בשמים שדבר ה' מקור נש"י. הן הממשיכים בחינת שמים שם מים כו'.

ופירוש "כלה" הוא מלשון "כלתה נפשי": על ידי רצון הלב, "רוח מביאה רוח" וכו'. וזהו "לעולם ה' דברך נצב בשמים": "דבר ה'" הוא מקור נשמות ישראל, והן הממשיכות את בחינת "שמים" — "שם מים" וכו'.

ב אך להבין איך יש ערך ויחוס נברא לגבי הבורא ית' להמשיך אור א"ס ב"ה שיתלבש בבחי' חסד כו'.

2. אך יש להבין: כיצד יכול נברא להיות בעל ערך ויחוס כלשהם כלפי הבורא, יתברך, עד שיוכל להמשיך את אור אין סוף, ברוך הוא, כך שיתלבש בבחינת חסד וכו'?

הנה כתיב כי על כל כבוד חופה. פ"י כבוד הוא מ"ש ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו שהם בחי' כבוד והתלבשות אור א"ס בתוכם כסדר כל ההשתלשלות

הנה נאמר: "כי על כל כבוד חופה". "כבוד" הוא מה שנאמר: "ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו". אלה בחינות של "כבוד", שבהן מתלבש אור אין סוף, לפי סדר ההשתלשלות כולו;

ועל כל כבוד שהוא עליהם וגבוה להם הוא בחי' חופה שהוא מבחי' מקיף וסובב שאינו יכול להתלבש תוך עלמין

ו"על כל כבוד" — מעליהם וגבוה מהם — היא בחינת "חופה", שהיא בבחינת אור מקיף וסובב, שאינו יכול להתלבש בתוך העולמות;

(ועיין מ"ש מענין חופה בד"ה תורה צוה ובד"ה כי על כל כבוד חופה) והוא הנותן כח ועוז לאתערותא דלתתא להיות תליא בה אתערותא דלעילא

(ועיינו במה שנכתב בעניין חופה במאמר המתחיל "תורה ציווה" ובמאמר המתחיל "כי על כל כבוד חופה"). והיא הנותנת כוח ועוז לאתערותא דלתתא, כך שהאתערותא דלעילא תהיה תלויה בה.

כי לפי שהוא בחי' עליונה מאד נעלה מבחי' סובב כו' לכך יכולה להיות סובבת ומקפת גם למטה מטה כיוון שהיא בחינה נעלית ונשגבת מאוד, למעלה מבחינת סובב וכו', לכן היא יכולה להקיף ולסובב גם את הנמוך ביותר, למטה מטה;

וכמו שכתוב ומתחת זרועות עולם כי בחינת מעלה ומטה שוין כו' והוא בחינת עונג העליון וכמו שנאמר: "ומתחת זרועות עולם", כי מדרגות מעלה ומטה שוות וכו'; והיא בחינת התענוג העליון,

דהיינו בחינת אור א"ס ב"ה ממקור התענוגים ומקור החיים כמו שכתוב כי עמך מקור חיים שהוא המתלבש בתורה ובמצות גם שהם מלובשים בענינים גשמיים כו'.

כלומר, בחינת אור אין סוף, ברוך הוא, ממקור התענוגים ומקור החיים, כמו שנאמר: "כי עמך מקור חיים". זהו האור המתלבש בתורה ובמצוות, אף שהן מלובשות בעניינים גשמיים וכו'.

5 וזהו אשר קדשנו להיות תלוי באתערותא דלתתא אתערותא דלעילא שלמעלה מעלה מבחינת עוה"ב.

כי ביו"ד נברא עוה"ב הגם

זהו [פירוש] "אשר קדשנו": שעל אתערותא דלתתא תהיה תלויה אתערותא דלעילא, שהיא למעלה מעלה מבחינת העולם הבא. שהרי העולם הבא נברא באות יו"ד, ואף על פי כן

שהוא תענוג הנשמות תענוג נפלא עד אין קץ ותכלית עד שאמרו בגמרא על אלישע אחר מוטב דלדייני כוי שכל יסורי גיהנם כדאי בשביל עונג זה אפי' בשביל ג"ע התחתון.

הוא תענוג הנשמות, תענוג נפלא שאין לו קץ ותכלית; עד שאמרו בגמרא על אלישע אחר: "מוטב דלדייניה וכו"י — שכל יסורי גיהנום כדאיים בשביל תענוג זה, אפילו בשביל גן עדן התחתון.

6 וכ"ש בשביל ג"ע העליון עכ"ז הוא רק בחי' יו"ד שהיא הארה אחת קטנה כוי.

ועל אחת כמה וכמה בשביל גן עדן העליון. ואף על פי כן, אין זו אלא בחינת יו"ד, הארה אחת קטנה וכו'.

אבל התורה והמצות נמשכים מעונג העליון שלמעלה מעלה מזה דהיינו מבחי' אור א"ס ב"ה ממש בעצמו ובכבודו שלכן אמרו יפה שעה אחת כוי.

אבל התורה והמצוות נמשכות מהתענוג העליון, שלמעלה לאין ערוך מכל זה, כלומר מבחינת אור אין סוף ברוך הוא ממש, מעצמותו ומכבודו. לכן אמרו: "יפה שעה אחת וכו"י".

וכמ"ש במ"א ומשם נמשך כח ועוז לנפש האדם שהוא בסדר ההשתלשלות בי"ע בחי' כבוד כוי

[כמו] שכתוב במקום אחר. ומשם נמשכים כוח ועוז לנפש האדם, הנמצאת בסדר ההשתלשלות, בעולמות בריאה, יצירה ועשיה, בבחינת "כבוד" וכו',

להיות תלוי באתערותא דלתתא אתערותא דלעילא שלמעלה מסדר ההשתלשלות (ועמ"ש ג"כ מזה באריכות בד"ה ביום השמיני עצרת. גדול תלמוד שמביא כוי)

כדי שאתערותא דלעילא שלמעלה מסדר ההשתלשלות תהיה תלויה באתערותא דלתתא. (וראו גם את מה שנכתב על כך בהרחבה במאמר המתחיל "ביום השמיני עצרת", על "גדול תלמוד שמביא וכו"י").

ועי"ז נמשך הארת אור א"ס ב"ה להיות בחי' חסד יבנה. וכמו עד"מ בגשמיות בתענוגות בני אדם הנה התענוג מעדן הבשר והאיברים להעבותם ולהגדילם כך

ועל ידי כך נמשכת הארת אור אין סוף ברוך הוא, ונעשית בחינת "חסד יבנה". וכמשל לכך, בתענוגים גשמיים של בני אדם, התענוג מעדן את הבשר ואת האיברים, מעבה אותם ומגדיל אותם, כך

הנה התענוג העליון המלוכש בתורה ומצות הוא המגדל ומעבה כח הנפש להעלותה ולקשרה למעלה מעלה להיות אשת חיל עטרת בעלה שתוכל להמשיך אור א"ס ב"ה שיתלבש בבחי' חסד יבנה כו'.

התענוג העליון המלוכש בתורה ובמצוות הוא שמגדל ומעבה את כוח הנפש, כדי להעלות אותה ולקשור אותה למעלה מעלה, עד שתהיה "אשת חיל עטרת בעלה", ותוכל להמשיך את אור אין סוף ברוך הוא, שיתלבש בבחינת "חסד יבנה" וכו'.

7 וזהו דברך נצב בשמים נצב מלשון שררה וכמ"ש נצב מלך שבחי' דבר ה' זו הלכה שלומד הנה הגם שהוא למטה מלוכש בענינים גשמיים.

זהו [פירוש] "דברך נצב בשמים": "ניצב" הוא לשון שלטון, כמו שכתוב: "ממונה היה למלך". שהרי הבחינה של "דבר ה' — זו הלכה", שאדם לומד, אף שהיא למטה ומלוכשת בענינים גשמיים,

אעפ"כ עושה פרי למעלה להיות בבחי' אשת חיל עטרת בעלה. דהיינו בבחי' מלוכה וממשלה על בחי' שמים חסד כו'.

בכל זאת היא עושה פרי למעלה, ונעשית בבחינת "אשת חיל עטרת בעלה" — כלומר, בבחינת מלוכה ושלטון על בחינת "שמים", חסד וכו'.

8 והיינו שהוא המשכת אור א"ס ב"ה להיות בחי' שמים כו'. והיינו לפי אשר קדשנו במצותיו של הקב"ה עצמו.

כלומר, זוהי המשכת אור אין סוף, ברוך הוא, כדי שתהיה בחינת "שמים" וכו'. וזהו משום שהוא "קידשנו במצוותיו" — במצוותיו של הקדוש ברוך הוא עצמו.

וכמארז"ל הקב"ה מניח תפילין כו' הק ב"ה יושב ושונה כנגדו כו' שהוא ענין המשכת אור א"ס ב"ה בבחי' תפילין כו'

וכמאמר רבותינו זיכרונם לברכה: "הקדוש ברוך הוא מניח תפילין" וכו', [וכן] "הקדוש ברוך הוא יושב ושונה כנגדו" וכו' — וזהו ענין המשכת אור אין סוף, ברוך הוא, בבחינת תפילין וכו'.

ות"ת הוא ענין המשכת אור א"ס ב"ה בחכמה דאורייתא מחכמה נפקת כנגדו פ"י שאין המשכה זו יכולה להתלבש תוך עלמין אלא בבחינת סובב ומקיף מלמעלה.

ותלמוד תורה הוא ענין המשכת אור אין סוף, ברוך הוא, בחכמה, שהרי "מחכמה נפקת" — התורה יוצאת מן החכמה. "כנגדו" פירושו שהמשכה זו אינה יכולה להתלבש בתוך העולמות, אלא היא בבחינת סובב ומקיף מלמעלה.

9 וכמ"ש הי' צלך בחי' צל ולא אורה נגלית וענין הצל הוא עד"מ כמו צלו של אדם שכל תמונתו נראה בצלו

וכמו שכתוב: "הי' צלך" — בחינת צל, ולא אור גלוי. עניינו של צל הוא, למשל, כמו צלו של אדם, שבו נראית כל דמותו,

אלא שמראה הצל הוא בחי' חשך כך כביכול הי' צלך בחי' צל שלך שבאתערותא דלתתא אתערותא דלעילא אלא שבאתערותא דלעילא הוא בחי' צל וחושך וכמ"ש ישת חושך סתרו

אלא שמראה הצל הוא בחינת חושך. כך גם, כביכול, "הי' צלך" — בחינת הצל שלך, שהרי על ידי אתערותא דלתתא באה אתערותא דלעילא. אלא שאתערותא דלעילא זו היא בבחינת צל וחושך, וכמו שכתוב: "ישת חושך סתרו";

דהיינו שאינו מושג ונראה לעיני השכל של הנבראים רק כמו עד"מ שעשועי המלך בעצמותו כו' וכמ"ש במ"א.

כלומר, היא אינה מושגת ואינה נראית לעיני השכל של הנבראים, אלא היא, בדרך משל, כמו שעשועי המלך בעצמותו וכו', וכמו שכתוב במקום אחר.

10 וזהו על יד ימינך פי' שע"י בחי' ימינך דהיינו בחי' אהבה כו' ואתעדל"ת לדבקה בו ית' עי"ז אייתי רוח ואמשיך רוח להיות הקב"ה מניח תפילין כו'

וזהו [פירוש] "על יד ימינך": באמצעות בחינת "ימינך", כלומר בחינת אהבה וכו', ואתערותא דלתתא להידבק בו יתברך; על ידי כך "מביא רוח וממשיך רוח", כך שהקדוש ברוך הוא מניח תפילין וכו',

ויושב ושונה כו' וכן כל הרמ"ח מצות הם אברים המשכות והארת אור א"ס ב"ה בחדס כו':

ויושב ושונה וכו'. וכך גם כל רמ"ח המצוות הן "איברים": המשכות והארה של אור אין סוף ברוך הוא בחדס וכו'.

11 ג והנה דרך כלל נחלקים כל הרמ"ח מצות לג' בחי' תורה ועבודה וגמילות חסדים ועי"ז נאמר יום ליום יביע אמר אמר ר"ת אש מים רוח.

3. והנה, באופן כללי, כל רמ"ח המצוות נחלקות לשלוש בחינות: תורה, עבודה וגמילות חסדים. ועל כך נאמר: "יום ליום יביע אומר"; "אומר" הוא ראשי תיבות של אש, מים ורוח.

אש הוא בחי עבודה ממטה למעלה כשלהבת העולה כו' לדבקה בו ית' דהיינו שתתפשט הנפש מלבושי נוגה בתענוגות בני אדם להתענג על ה' לכדה.

האש היא בחינת העבודה, מלמטה למעלה, כמו שלהבת העולה וכו', כדי להידבק בו יתברך. כלומר, שהנפש תתפשט מן הלבושים של נוגה שבתענוגות בני אדם, ותתענג על ה' לבדו.

12 ועדי"ז הי' הקרבנות אשה ריח ניחוח ממה שהוא מקריבים חלב ודם כי חלב הוא בחינת תענוג שהתענוג הוא המעדן את הבשר ונעשה שמן ובעל ריבוי חלב והתענוג של בהמי נקרב לה' ע"י

כך גם לגבי הקרבנות: הם היו "אשה ריח ניחוח" — הקרבת החלב והדם. החלב הוא בחינת תענוג, שכן התענוג הוא שמפנק את הבשר, כך שהוא משמין ונעשה בו ריבוי חלב; ותענוגה של הבהמה מתקרב לה' באמצעות

שהוא נכלה ונשרף באש שלמעלה להיות עולה ונכלל במקור התענוגים ועכשיו התפלה במקום הקרבנות דהיינו ע"י רשפי אש האהבה שמעורר בתפלה אהבה עליונה כמאמר אהבת עולם אהבתנו כו' היכלותו ושרפתו באש שלמעלה, כדי שיעלה ויכלל במקור התענוגים. וכעת התפילה היא במקום הקרבנות: כלומר, באמצעות רשפי אש האהבה שאדם מעורר בתפילה — האהבה העליונה, כמאמר "אהבת עולם אהבתנו וכו'",

הבוחר בעמו ישראל באהבה ע"י תתפרד ותתפשט הנפש מתענוגי הבהמית להיות מתענג על ה' ולדבקה בדביקה וחשיקה כו' ומים הוא בחי גמילות חסדים וצדקה שנמשלו למים.

"הבוחר בעמו ישראל באהבה". באמצעות אהבה זו הנפש נפרדת מתענוגי הנפש הבהמית ומתפשטת מהם, כדי להתענג על ה' ולדבוק בו בדבקות ובחשיקה וכו'. והמים הם בחינת גמילות חסדים וצדקה, שנמשלו למים.

13 וכמ"ש אשריכם זורעי על כל מים כו' מפני שכמו שהים יורדין ממקום גבוה למקום נמוך כך הוא בחי צדקה וחסד להחיות רוח שפלים למאן דלית ליה מגרמי כלום כו'.

וכמו שנאמר: "אשריכם זורעי על כל מים וגו'", שכן כשם שהמים יורדים ממקום גבוה למקום נמוך, כך היא בחינת הצדקה והחסד — "להחיות רוח שפלים", למי ש"אין לו מעצמו כלום" וכו'.

רוח הוא בחי דיבור שהוא בחי עסק התורה שעיקרה בדיבור וכמ"ש ודברת בם וכמ"ש בזהר ברוחא דלעאן באורייתא כו'

רוח היא בחינת הדיבור, שהיא בחינת לימוד התורה, שעיקרו בדיבור, כמו שנאמר: "ודברת בם", וכמו שנאמר בזהר: "ברוחם של העמלים בתורה" וכו'.

(עמ"ש לעיל בד"ה לריח שמניך מענין רוח זו מזהר ועמ"ש ע"פ והי' מספר בניי כחול הים כו' ובד"ה וארשתיך לי מענין מאמר כו')

(ראו מה שנכתב לעיל במאמר המתחיל "לריח שמניך" בעניין הרוח הזאת, על פי הזוהר; וראו מה שנכתב על [הפסוק] "והיה מספר בני ישראל כחול הים וגו'", ובמאמר המתחיל "וארשתיך ליי" בעניין המאמר, כלומר האמירה, וכו').

ובד"ה ביום השמע"צ הנ"ל בענין ואשים דברי בפ"ך כו' ועיין בסמוך בד"ה נאוו לחייך כו') וג' בחי' אלו שהם אמ"ר הוא מה שכתוב כי אמרתי עולם חסד יבנה.

ובמאמר המתחיל "ביום השמיני עצרת" הנזכר לעיל, בעניין "ואשים דברי בפ"ך וגו'"; ועיינו בסמוך במאמר המתחיל "נאוו לחייך וגו'"). ושלוש הבחינות האלה, שהן אמר, הן מה שנאמר: "כי אמרתי עולם חסד יבנה".

פ"י כי אמרתי שע"י בחי' אמר שלי עי"ז גם את הוי' האמרת להמשיך משם הוי' בחי' אמ"ר שהוא ענין הקב"ה מניח תפילין כו' שהוא ענין המשכת אור א"ס ב"ה מלמעלה מסדר ההשתלשלות כנ"ל.

פירוש "כי אמרתי" הוא שעל ידי בחינת האמר שלי, גם "את הוי' האמרת", כלומר, נמשכת משם הוי' בחינת אמר. זהו ענין "הקדוש ברוך הוא מניח תפילין" וכו', דהיינו המשכת אור אין סוף ברוך הוא מלמעלה מסדר ההשתלשלות, כפי שנזכר לעיל.

(ועיין בפ' תרומה קל"ו ב' בפ"י אמר ובזהר פ' הנ"ל דקס"ו ב' שלעולם שלשה כו' ועמ"ש בד"ה היום הזה כו' את ה' האמרת)

(ועיינו בפרשת תרומה, דף קלו ע"ב, בפירוש אמר; ובזהר בפרשה הנזכרת, דף קסו ע"ב, בענין שתמיד יש שלושה וכו'; וכן עיינו במה שנכתב במאמר המתחיל "היום הזה וגו'" על "את ה' האמרת").

וזהו כחתן יוצא מחופתו חתן מלשון נחות דרגא שהתורה נמשכה וירדה ממעלת' וכבוד' שהיא כלולה באור א"ס ב"ה ממש מקור התענוגים וירדה להתלבש בענינים גשמיים ובחי' נחות דרגא הנ"ל הוא יוצא מחופתו מבחינת חופה בחי' סוכ"ע.

וזהו "כחתן יוצא מחופתו": חתן קשור ללשון "נחות דרגא", לרדת מדרגה, שכן התורה נמשכה וירדה ממעלתה ומכבודה, שבה היא כלולה ממש באור אין סוף ברוך הוא, מקור התענוגים, וירדה להתלבש בענינים גשמיים. בחינת "נחות דרגא" זו "יוצאת מחופתו" — מבחינת החופה, בחינת סוכב כל עלמין.

ישיש כגבור לרוץ אורח בחי אורח כנשים דהיינו לבחינת כלה שהיא כנס"י מקור נשי"י ליתן להם כח ועוז להיות תלוי אתערותא דלעילא ע"י אתערותא דלתתא ונקרא בשם אורח כנשים.

"ישיש כגבור לרוץ אורח": בחינת "אורח כנשים", כלומר אל בחינת הכלה, שהיא כנסת ישראל, מקור נשמות ישראל, כדי לתת להן כוח ועוז, כך שההתעוררות מלמעלה תהיה תלויה בהתעוררות מלמטה. ובחינה זו נקראת "אורח כנשים",

כמ"ש ברחל כי דרך נשים לי ע"ש שנותנת חיות ממותר השפע והפסולת שדוחה לחוץ להחיות גם עו"ז שיניקתם ואחיותם ממותר השפע והפסולת מבחי דרך נשים כו'.

כפי שנאמר על רחל: "דרך נשים ל"י" — [כך היא נקראת] מפני שהיא מעניקה חיות מן העודף של השפע ומן הפסולת שהיא דוחה החוצה, כדי להחיות גם את הצד שכנגד, שהיניקה והאחיזה שלו באות מן העודף של השפע ומן הפסולת, מבחינת "דרך נשים" וכו'.

14 והיינו כשהשכינה מתלבשת בכ"ע כרחל לפני גוזזיה נאלמה. משא"כ בשרה כתיב ואברהם ושרה זקנים באים בימים חדל להיות לשרה אורח כנשים שמבחי זקנים וימים עליונים אין יניקה ואחיזה לקליפות וסט"א ולכן חדל להיות לשרה כו'.

כלומר, כאשר השכינה מתלבשת בבריאה, יצירה ועשיה, היא "כרחל לפני גוזזיה נאלמה". לא כך אצל שרה, שעליה נאמר: "ואברהם ושרה זקנים באים בימים, חדל להיות לשרה אורח כנשים"; שכן מן הבחינה של "זקנים" ושל ה"ימים" העליונים אין לקליפות ולסטרא אחרא יניקה ואחיזה, ולכן "חדל להיות לשרה" וכו'.

(ועוד י"ל עפמ"ש בזהר ויקהל) (דרט"ו ע"א) ע"פ וארח צדיקים מה בין ארח לדרך כו'

(ועוד אפשר לבאר על פי מה שכתוב בזהר, ויקהל) (דף רט"ו ע"א) על הפסוק "וארח צדיקים": "מה בין ארח לדרך" וכו'.

דרך איהו פתח לכולא כו' ע"ש שמבואר בהדי דאורח היינו שצדיקים לבד קיימי ושלטי בהוא אתר ואין משם יניקה לחיצונים כלל וארח כנשים שאני.

"דרך היא פתח לכול" וכו'. עיין שם, שם מבואר כמפורש ש"אורח" פירושו שהצדיקים לכדם עומדים ושולטים באותו מקום, ואין לחיצונים יניקה משם כלל; ואילו "אורח כנשים" הוא עניין אחר,

שהוא ענין דרך נשים מותרי השפע והפסולת שדוחה לחוץ כו' ולפי' בפסוק לרוץ ארח שנזכר סתם ארח.

שענינו "דרך נשים" — עודף השפע והפסולת הנדחים החוצה וכו'. לפי זה, בפסוק "לרוץ ארח", שבו נאמר "אורח" ללא תוספת,

"ל דהיינו להיות ע"ד בחי ארח צדיקים שבזהר הנ"ל. לבלתי יהיה יניקה לחיצונים וע' במק"מ תרומה (קל"ז א') ובפי' הרמ"ז בזהר ר"פ בהעלותך בפי' לרוץ ארח.

אפשר לומר שהכוונה היא בדומה לבחינת "אורח צדיקים" שבזהר הנזכר לעיל, כדי שלא תהיה לחיצונים יניקה. ועיין במקדש מלך על תרומה (דף קל"ז ע"א), ובפירוש הרמ"ז על הזוהר בתחילת פרשת בהעלותך, בביאור "לרוץ ארח".

וזהו ענין מעין חתום. וביאור ענין זה היינו כי והוא כחתן קאי על תשב"כ ישיש כגבור לרוץ ארח היינו לבחי' תשבע"פ שהיא בחי' כלה.

וזהו ענין "מעין חתום". ביאור הענין הוא ש"והוא כחתן" מוסב על תורה שבכתב, ואילו "ישיש כגיבור לרוץ ארח" פירושו: אל בחינת תורה שבעל פה, שהיא בחינת כלה.

15 ומבואר בפי' בראשית סד"ה להבין ענין הברכות ענין זכה נעשית לו סם חיים כו' משא"כ לא זכה ח"ו וכפי שמבואר בפרשת בראשית, בסוף המאמר המתחיל "להבין ענין הברכות", בענין "זכה" — נעשית לו סם חיים וכו'; ואילו אם לא זכה, חס ושלום,

וכמו דואג ואחיתופל כו' זהו ענין שנמשך אחר הפסולת דארח כנשים כו' אבל צ"ל חתום תורה בלימודי להיות וכל בניך למודי ה'.

כמו אצל דואג ואחיתופל וכו': זהו ענין ההימשכות אחר הפסולת של "אורח נשים" וכו'. אך צריך להיות "חתום תורה בלימודי", כדי שיתקיים "וכל בניך לימודי ה'".

וזהו ענין חותם בברוך וזהו לרוץ ארח בחי' וארח צדיקים כו' ועמך כולם צדיקים כו'.

וזהו ענין החותם ב"ברוך"; וזהו "לרוץ ארח", בחינת "וארח צדיקים" וכו', ו"עמך כולם צדיקים" וכו'.

ופי' ישיש"ל בגימטריא תר"ך המשכת תר"ך עמודי אור שמהם שרש תרי"ג מצות דאורייתא עם ז' מצות דרבנן שכנגד זה ג"כ תר"ך אותיות בעשרת הדברות. נמשכים לרוץ אורח שהתגלותם בתשבע"פ וכמ"ש באגה"ק בד"ה אשת חיל עטרת בעלה:

ופירוש ישיש"ל: אפשר לומר שהוא בגימטריה תר"ך — המשכת תר"ך עמודי אור, שמהם שורש תרי"ג מצות התורה יחד עם שבע מצוות דרבנן; וכנגדם יש גם תר"ך אותיות בעשרת הדיברות. הם נמשכים כדי "לרוץ אורח", שכן התגלותם היא בתורה שבעל פה, וכמו שכתוב באיגרת הקודש, באיגרת המתחילה "אשת חיל עטרת בעלה":

16 ד והנה לפי שכל בחי' וסדר ההשתלשלות הנ"ל היא נעשה ע"י ישראל שהם הם הממשיכים חיות ואור א"ס ב"ה בכל העולמות מריש כל דרגין כו'

4. והנה, מאחר שכל הבחינה וסדר ההשתלשלות שהוזכרו לעיל נעשים כאמצעות ישראל, שהרי הם הממשיכים חיות ואור אין סוף, ברוך הוא, לכל העולמות, "מראש כל הדרגות וכ"ו",

ע"י התורה והמצות שיתלבש אור א"ס ב"ה להיות חפץ חסד ועולם יבנה שהכח הזה ניתן לישראל עם סגולתו דוקא.

כאמצעות התורה והמצוות, כך שאור אין סוף, ברוך הוא, מתלבש להיות "חפץ חסד" ו"עולם יבנה"; כוח זה ניתן דוקא לישראל, עם סגולתו,

משא"כ עו"ג אין יכולים להמשיך כלום כמ"ש במ"א לכן נק' כנס"י רעיתי פרנסתי וכמו עד"מ המאכל שמפרנס את האדם

ואילו עובדי עבודה זרה אינם יכולים להמשיך דבר, כפי שנכתב במקום אחר. לכן כנסת ישראל נקראת "רעייתי", כלומר "המפרנסת אותי". הדבר דומה, בדרך משל, למזון המפרנס את האדם,

שהוא הוא הממשיך חיות מן הנפש במוח לכל האברים כי חיות האדם תלוי במוחו שהוא הוא הממשיך חיות לכל האברים כו'

שהוא הממשיך את החיות מן הנשמה שבמוח אל כל האיברים. שכן חיותו של האדם תלויה במוחו, והוא הממשיך חיות לכל האיברים וכ"ו;

אלא שאם אינו אוכל כמה ימים מתחלש מוחו ואין הנפש שבמוחו בכחה להיות מקושרת בגופו להחיות האברים וע"כ משתנים חושי כח הראיה כו'.

אלא שאם אינו אוכל כמה ימים, מוחו נחלש, והנשמה שבמוחו אינה חזקה דיה כדי להיות קשורה בגופו ולהחיות את האיברים. משום כך משתנים החושים, כגון כוח הראיה וכ"ו.

17 והמאכל הוא המחזיר כח הנפש והמקשר אותה עם הגוף להמשיך משם חיות. כך עד"מ ישראל הם הם הממשיכים חיות ואור א"ס ב"ה מבחי" סובב

והמאכל הוא שמחזיר את כוחה של הנפש וקושר אותה אל הגוף, כדי להמשיך משם חיות. כך גם, בדרך משל, ישראל הם שממשיכים חיות ואור אין סוף, ברוך הוא, מבחינת [האור] הסובב

כל עלמין להיות ממלא כל עלמין ושיהיה עולם חסד יבנה ע"י התורה והמצוות בחי' דברך נצב בשמים שיהיה בחי' אתערותא דלעילא לעילא מן ההשתלשלות כו'

כל עלמין, כדי שיהיה ממלא כל עלמין, וכדי ש"עולם חסד יבנה" באמצעות התורה והמצוות, מבחינת "דברך נצב בשמים", וכך תהיה בחינה של אתערותא דלעילא שלמעלה מהשתלשלות וכו',

כנ"ל (ועמ"ש עוד מענין רעיתי ע"פ אני ישנה ולבי ער. ובד"ה הנך יפה רעיתי וע"פ כי תבאו אל הארץ ושבתה הארץ)

כאמור לעיל. (ועיינו גם במה שנכתב עוד בעניין רעייתי, על הפסוק "אני ישנה ולבי ער", ובמאמר המתחיל "הנך יפה רעייתי", ועל הפסוק "כי תבואו אל הארץ ושבתה הארץ").

ועם זה יובן מה שכתוב לסוכתי ברכבי פרעה דמיתוך רעיתי שבחי' רעיתי פרנסתי הנ"ל הוא דומה לסוסתי ברכבי פרעה.

ובכך יובן הכתוב: "לסוסתי ברכבי פרעה דמיתוך רעייתי": מדרגת רעייתי, "המפרנסת אותי", הנזכרת לעיל, דומה ל"סוסתי ברכבי פרעה".

והענין כי כמו עד"מ הסוס שברכבי פרעה הגשמי מפני שהיה מלך בוודאי היה מקושט בתכשיטין כמו שעושין לסוסי שרים ומלכים בעת שרוכבים עליהם או כשהם מקושרות במרכבה.

והענין הוא, בדרך משל: הסוס שברכבי פרעה הגשמי — מאחר שפרעה היה מלך, בוודאי קישטו אותו בתכשיטים, כפי שנוהגים לעשות לסוסיהם של שרים ומלכים כשהם רוכבים עליהם או כשהם רתומים למרכבה.

18 והנה הסוס עצמו אינו יודע ומשיג הקישוטין ולא את המרכבה ורוכבו רק הקישוטין והמרכבה הוא בשביל הרוכב עצמו וכשהוא צריך לרכוב מקשטין את הסוס ונותנו במרכבה שכך נאה לו. וזהו תענוג שמתענג על ידי הסוס.

והנה, הסוס עצמו אינו יודע ואינו משיג את הקישוטין, ואף לא את המרכבה ואת רוכבה; הקישוטין והמרכבה נועדו לרוכב עצמו. כשהוא צריך לרכוב, מקשטים את הסוס ומושיבים אותו במרכבה, משום שכך ראוי לו. וזהו התענוג שלו, שהוא מתענג באמצעות הסוס.

19 וכך עד"מ הנה כתיב אצל הקב"ה כי תרכב על סוסיך כו' שיש מרכבה שהיא בחי' סוסים וכמ"ש בנבואת זכריה סוסים שחורים סוסים לבנים כו'. משא"כ ישע"י ויחזקאל ראו פני אריה פני שור כו'.

כך גם, בדרך משל, נאמר על הקדוש ברוך הוא: "כִּי תִרְכַּב עַל סוּסֶיךָ וְגוֹ", שכן יש מרכבה שהיא בבחינת סוסים, וכמו שנאמר בנבואת זכריה: "סוסים שחורים, סוסים לבנים וגו'". לא כך אצל ישעיהו ויחזקאל, שראו "פני אריה, פני שור וגו'".

20 והיינו כי בחי' פני אריה פני שור כו' הוא ע"י איזה השכלה והשגה באור הנמשך עליהם.

כלומר, הבחינה של "פני אריה, פני שור וכו'" באה באמצעות הבנה והשגה שכלית כלשהי באור הנמשך אליהם.

וע"כ הוא בבחי' שרפים כרשפי אש אהוי"ר כו'. אבל בחי' סוסים הם בחי' אותיות שאין בהם השכלה ושכל

לכן זו בחינת שרפים, כרשפי אש של אהבה ויראה וכו'. אבל בחינת הסוסים היא בחינת אותיות שאין בהן הבנה או שכל;

אלא השכל רוכב ומנהיג אותם רק שהם מרכבה וביטול לגבי הרוכב עצמו שיהי' לו הנאה והתענוג משעשועי המלך בעצמו שאינו נראה ונתפס בבחי' מרכבתו כלל

אלא השכל רוכב עליהן ומנהיג אותן; הן רק מרכבה וביטול לפני הרוכב עצמו, כדי שיוכל ליהנות ולהתענג משעשועי המלך עצמו, שאינם נראים או נתפסים כלל בבחינת מרכבתו.

וזהו דמיתוך רעיתי שרעיתי פרנסתי הוא להיות בבחי' כי אמרתי כו' כדי שיהי' את ה' האמרת כו' וזהו [פירוש] "דמיתוך רעיתי": "רעייתי", כלומר "מפרנסתי", היא להיות בבחינת "כי אמרתי וכו'", כדי שיהיה "את ה' האמרת וכו'";

הוא ג"כ בחי' סוס שאין נפש האדם עצמו משגת כלל באור א"ס ב"ה עצמו ובכבודו

גם זו בחינת סוס, שכן נפש האדם עצמה אינה משיגה כלל את אור אין סוף ברוך הוא בעצמו ובכבודו,

להיות מתענגת על אור א"ס ב"ה בעצמו ובכבודו ש הוא לב דו הוא מקור החיים מקור התענוגים והעוה"ב תענוג הנשמות הרי ביו"ד נברא

[כדי] להתענג על אור אין סוף ברוך הוא בעצמו ובכבודו, שהוא לבדו מקור החיים ומקור התענוגים; והרי העולם הבא, תענוג הנשמות, נברא ביו"ד.

אלא עיקר אתערותא דלעילא הוא לפי שהמצות הם קשוטי כלה מעונג העליון ולכן על ידי ביטול הנפש מעונג זה יכולה היא להמשיך כו'.

אלא שעיקר אתערותא דלעילא באה משום שהמצוות הן קישוטי הכלה, שמקורם בתענוג העליון; ולכן, באמצעות ביטול הנפש, היא יכולה להמשיך מן התענוג הזה וכו'.

אך עונג הזה הוא למעלה מסדר ההשתלשלות ואינו נתפס ומושג בשום שכל והשגה ולית מחשבה תפיסא כלל וביטול הנפש לגבי עונג זה הוא

אך תענוג זה הוא למעלה מסדר ההשתלשלות, ואינו נתפס או מושג בשום שכל והשגה, ו"לית מחשבה תפיסא" בו כלל. וביטול הנפש לפני תענוג זה הוא

כמו למשל סוס שברכבי פרעה שבח"י ביטול שבמרכבה זו היא לגבי עונג ושעשועי הרוכב עצמו הגם שהמרכבה עצמה אינה משגת כלל ואינה מרגשת שום תענוג והתפעלות כלל.

כמו למשל סוס במרכבות פרעה: הביטול שבמרכבה זו הוא כלפי התענוג והשעשועים של הרוכב עצמו, אף שהמרכבה עצמה אינה משיגה דבר ואינה חשה שום תענוג או התפעלות כלל.

(וקרוב לזה איתא במבוא שערים) (שער שלישי ח"ב ספ"ה) וז"ל כי אלו הם תכשיטין לפני אחר ולפני העולם אחר העולם כו' ע"ש ועיין בפי' משפטים (צ"ה א').

(רעיון קרוב לזה מובא במבוא שערים) (שער שלישי, חלק ב, סוף פרק ה), וזו לשונו: "כי אלו הם תכשיטין לפני אחר, ולפני העולם אחר העולם כו'". עיין שם. ועיין בפרשת משפטים (צה ע"א).

וברכות פי' דברים איתא ע"פ אלה הדברים. א"ר יהודה ברי' סימון בשם רבי לוי מה הדבורה הזאת כל מה שהיא מסוגלת.

ובמדרש רבה, בפרשת דברים, נאמר על הפסוק "אלה הדברים": אמר רבי יהודה ברי' סימון בשם רבי לוי: "מה דבורה זו, כל מה שהיא אוספת..."

מסגלת לבעליה. כך כל מה שישראל מסגלין מצות ומעשים טובים הם מסגלים לאביהם שבשמים עכ"ל. והוא מובן ע"פ הנ"ל:

"אוספת לבעליה, כך כל מה שישראל אוספים — מצוות ומעשים טובים — הם אוספים לאביהם שבשמים". עד כאן לשונו. והדבר מובן על פי הנזכר לעיל.

על המהדורה

המהדורה הזאת כוללת לשון המאמר והתרגום לעברית של ימינו.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

התרגום שלנו לעברית של ימינו, מתוך התרגום האנגלי שלנו מלשון הקודש, בלי הערות קה"ת: CC BY 4.0.

המהדורה כולה: CC BY-NC 4.0. מותר להעתיק, להדפיס ולהפיץ בחינם, בציון Kehot Publication Society ו־likuteitorah.com; אסור למכור.
/https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0

התרגום לעברית נעשה מהמהדורה האנגלית של likuteitorah.com בעזרת בינה מלאכותית (openai/gpt-6-luna-pro:batch), כשלשון המאמר לצדו לבדיקה. עדיין לא עבר עריכה אנושית. כל דבר חשוב יש לבדוק מול לשון המאמר.

הרבי ביקש ללמוד את מאמרי פרשת השבוע, «הפרשה החסידית», באותו שבוע, מחולקים לשבעת ימיו (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725). למה ללמוד, וברכות הרבי: /likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha (Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309).

מיזם חינוכי ולא מסחרי. אין כאן מכירה. אין שיוך לקה"ת, ל־Sefaria או לספריית ליובאוויטש. © likuteitorah.com

מתוך /likuteitorah.com/he/likutei-torah/shir-hashirim/10

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק